

Til kontrollutvalget i Leirfjord kommune

Sandnessjøen 23.06.2023

Saksbehandler:
Sekretariatsleder
Tobias Langseth

SAK 08/2023: UNDERSØKELSE AV INVESTERINGSPROSJEKT

Innledning og bakgrunn

Kommunestyret har i form av vedtak fattet i forbindelse med behandling av interpellasjon og referatsak bedt om at kontrollutvalget ser nærmere på behandlingen av et konkret investeringsprosjekt. Jf. vedlegg 1, 2, 3 og 4.

Opptak fra kommunestyremøte 15. juni [sak FO 1/23] kan spilles av her:

[Arkiv | Leirfjord KommuneTV](#)

Sekretariatets vurderinger

Etter sekretariatets syn er det mest nærliggende at det gjennomføres en undersøkelse/kartlegging av den oversendte saken. Revisjon Midt-Norge har bekreftet at foretaket kan ta på seg et slikt oppdrag dersom kontrollutvalget velger å foreta bestilling.

Sekretariatet ser i utgangspunktet følgende tema som relevante i et mulig undersøkelsesprosjekt:

- 1: Sammendrag av fakta og saksbehandling [tidslinje]
- 2: Etterlevelse av investeringsreglement
- 3: Etterlevelse av kommunelovens økonomibestemmelser
- 4: Anvendelse av hasteparagraf – kommuneloven § 11-8
- 5: Forklaringene på kostnadsøkningen fra 2 til 5,5 mill. kr
- 6: Overordnet vurdering av prosjektstyring og rapportering
- 7: Andre problemstillinger som etter revisors skjønn fremstår som interessante

Kort om utredningsplikten innhold

Det følger av kommuneloven § 13-1 tredje ledd at kommunedirektøren skal påse at saker som legges frem for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak. Hva som er tilstrekkelig for å oppfylle forsvarlighetskriteriet, må vurderes konkret. Ved eventuelle tvil om en sak er godt nok utredet, vil normalt organets egen vurdering bli tillagt stor vekt. Det fremgår av kommuneloven § 13-1 fjerde ledd at kommunedirektøren skal sørge for at vedtak som treffes av folkevalgte organer iverksettes uten ugrunnet opphold. Hvis kommunedirektøren blir oppmerksom på faktiske eller rettslige forhold av sentral betydning for iverksettingen, skal vedkommende dessuten gjøre organet oppmerksom på dette på en egnet måte.

Vilkårene for bruk av tildelt myndighet i hastesaker

Formannskapet er tildelt myndighet til å treffe vedtak i hastesaker gjennom punkt 3 i gjeldende reglement for organet. Jf. kommuneloven § 11-8.

Litt forenklet sagt må det foreligge en situasjon hvor det er nødvendig å handle så raskt at det ikke er tid til å innkalle det ordinært kompetente organ. Hvem som er det ordinært kompetente organet, vil variere fra saksområde til saksområde, og innholdet i kommunens delegasjonsreglement har selvsagt betydning. Det kan sannsynligvis legges til grunn at det må være snakk om at såkalte «berettigede hensyn» blir skadelidende ved en forsinket behandling av saken. Dette kan omfatte så vel offentlige som private hensyn, dersom det er sannsynlig at det vil bli påført tap eller skade ved en utsettelse.

Når det gjelder kravet om at det skal legges frem melding om vedtaket til det ordinært kompetente organ [eksempelvis kommunestyret], så er dette en ren ordensregel av hensyn til dette organets behov for å holde seg oppdatert om avgjørelser innenfor saksområdet hvor det selv normalt har ansvaret. Det er ikke påkrevd for det ordinært kompetente organet å slutte seg til vedtaket i hasteorganet, og en eventuell «tilslutning» kan ikke uten videre reparere eventuelle saksbehandlingsfeil som allerede har blitt begått.

Imidlertid kan det ordinært kompetente organet omgjøre vedtaket i den utstrekning det kunne omgjøre et tilsvarende vedtak det selv hadde truffet. Kommunestyret har etter kommunelovens § 22-1 tredje ledd en generell myndighet til å omgjøre vedtak fattet av andre folkevalgte organ eller administrasjonen i samme grad som disse kunne omgjøre vedtaket selv [det kan eksempelvis være begrensninger i adgangen til omgjøring av enkeltvedtak til ugunst for noen vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser].

Nærmere om økonomireglementets funksjon

Det lokale regelverket for gjennomføring og styring av investeringer i bygg og anlegg fremgår av investeringsreglementets avsnitt 4 [side 4–11]. De øvrige bestemmelsene i reglementet er av generell karakter, og gjelder alle investeringsprosjekt. Det fremgår av kommuneloven § 14-2 bokstav d at kommunestyret skal fastsette regler for økonomiforvaltningen. Opprettelsen av økonomireglement ble gjort obligatorisk ved ikrafttredelsen av nåværende kommunelov. Kommuneloven av 1992 hadde ikke tilsvarende bestemmelse. Lovutvalget uttaler i NOU 2016: 4 under 19.5.2 Økonomireglement og finansielle måltall følgende:

Sentrale temaer i et økonomireglement vil være regler som bidrar til en helhetlig og god økonomistyring hvor både kortsiktige og langsiktige målsettinger ivaretas. Reglementet skal bidra til en effektiv og forsvarlig økonomiforvaltning og til at regler etterleves samt sikre politikerne et godt beslutningsgrunnlag. Et annet sentralt tema vil være å klargjøre det ansvaret og den myndighet som henholdsvis de politiske organene og administrasjonen har for kommunens økonomi.

Utvalget foreslår ikke bestemte krav til økonomireglementets innhold eller form. Innholdet i økonomireglementet må avgjøres av det enkelte kommunestyre, basert på en vurdering av hva som anses som vesentlig lokalt. Økonomireglementet må oppdateres jevnlig og ved behov, men utvalget ser det ikke som nødvendig å lovregulere dette.

Kommunestyret er kommunens øverste organ, også når det gjelder kontroll – jf. kommuneloven §§ 5-3 og 22-1. Dette innebærer sannsynligvis at kommunestyret kan fravike de lokale reglene for økonomiforvaltningen uten nødvendigvis å gå via endring av det gjeldende økonomireglement, gitt at dette fremstår som formålstjenlig og ikke er i strid med bestemmelser gitt i lov og forskrift. Ut over dette bør forståelsen og praktisering av de lokale retningslinjene etter sekretariatets vurdering kunne ses i sammenheng nærmere bestemte formål angitt i reglementets avsnitt 2:

[Økonomireglement - Leirfjord kommune](#)

Kommunens årsbudsjett

Det fremgår av kommunelovens bestemmelser om økonomiplan og årsbudsjett, nærmere bestemt §§ 14-4 og 14-5, at det finnes en grunnleggende forutsetning om realisme – og at kommunestyret skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å opprettholde realismekravet. Videre skal kommunedirektøren minst to ganger årlig rapportere til kommunestyret om den faktiske utviklingen sammenholdt med årsbudsjettet. Hvis utviklingen tilsier at vesentlige avvik vil oppstå, skal kommunedirektøren foreslå endringer.

Kontrollutvalgets oppgaver og rolle

Kontrollutvalget kan i praksis verken overprøve selve hensiktsmessigheten i vedtak eller politiske prioriteringer foretatt av kommunens folkevalgte organer. Jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 1. Kontrollutvalgets oppdragsgiver er kommunestyret. Det følger dessuten direkte av kommuneloven § 22-1 første ledd at kommunestyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet.

Oppsummering og avslutning

Innretningen på et undersøkelsesprosjekt knyttet til den aktuelle investeringen drøftes av kontrollutvalget. Kommunens revisor vil delta i møtet.

Se appendiks 2 for nærmere beskrivelse av investeringen i opprinnelig årsbudsjett.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget bestiller en undersøkelse av kommunens behandling av et bestemt investeringsprosjekt, etter ønske fra kommunestyret. Oppdraget utføres av Revisjon Midt-Norge på basis av saksfremlegget samt de innspill som fremkom i kontrollutvalgets møte 30. juni 2023.

Kontrollutvalget ber om at revisor utarbeider en oppdragsbekreftelse, hvor blant annet forventet tidsforbruk og leveringstidspunkt bør fremgå.

Vedlegg –

- 1: Sak til behandling av kontrollutvalget datert 16.06.2023
- 2: Samlet fremstilling sak 24/2023 formannskapsmøte 11. mai 2023
- 3: Interpellasjon datert 31.05.2023
- 4: Svar på interpellasjon kommunestyremøte 15. juni 2023

Appendiks 1: Utdrag fra kommuneloven

§ 11-8. *Hastesaker*

Kommunestyret og fylkestinget kan selv gi formannskapet eller fylkesutvalget, kommunerådet eller fylkesrådet, et utvalg etter § 5-7 eller ordføreren myndighet til å treffe vedtak i saker som skulle ha vært avgjort av et annet organ, når det er nødvendig å treffe et vedtak så raskt at det ikke er tid til å innkalle det organet som skulle ha avgjort saken. En melding om vedtak som er truffet i medhold av første punktum, skal legges fram i det neste møtet i det organet som skulle ha avgjort saken.

Lederen av et folkevalgt organ kan beslutte å behandle en sak skriftlig eller i hastefjernmøte hvis det er påkrevd å få avgjort en sak før neste møte, og det enten ikke er tid til å holde et ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at et ekstraordinært møte anses som nødvendig.

Ved hastefjernmøte etter andre ledd kan medlemmene kalles inn til møtet med kortere frist enn etter ordinære regler. Hvis 1/3 av organets medlemmer krever det, skal saken utsettes til det kan holdes et ordinært møte.

Når en sak skal behandles skriftlig etter andre ledd, skal sakens dokumenter med forslag til vedtak sendes samtidig til alle organets medlemmer. Forslaget anses som vedtatt hvis samtlige medlemmer slutter seg til det framlagte forslaget, og til at vedtaket treffes etter skriftlig saksbehandling.

§ 14-4. *Økonomiplan og årsbudsjett*

Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Departementet kan gi forskrift om bevilgningsoversikter, økonomiske oversikter og oversikter over utviklingen i gjeld.

§ 14-5. *Årsbudsjettets bindende virkning. Budsjettstyring*

Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer. Første punktum er ikke til hinder for at kommunestyret eller fylkestinget kan gi et underordnet organ myndighet til å avgjøre at deler av en bevilgning i driftsbudsjettet skal benyttes til å finansiere utgifter i investeringsregnskapet. Første punktum gjelder ikke for utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta.

Kommunestyret eller fylkestinget skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse.

Kommunedirektøren skal minst to ganger i året rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årsbudsjettet.

Hvis årsregnskapet legges fram med et merforbruk i driftsregnskapet, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årets budsjett. Saken skal behandles av kommunestyret eller fylkestinget senest 30. juni.

Appendiks 2: Utdrag fra «Arena Budsjett»

Tiltaksnavn

Bolyst - prosjekt Lad opp og Bobilparkering

Nr: 036

Beskrivelse

I samarbeid med Helgeland Kraft bygges det bobilparkering med tømning, ladestasjoner, lekeplass og toalettbygg. Leirfjord kommunes del av prosjektet er å besørge nytt krysningspunkt for gående over FV 17 og toalettbygget.

Vedlegg

Vedlegg Signatur Status Slett

Last opp

Sted		2023	2024	2025	2026	Sorter på
Ansvar: Kommunale veier (4700)	* ↘ ✕	2 500 000	0	0	0	●
Lånetyper : Velg lånetype ▼ *						
Ansvar: Felles finansiering prosjekter (8200)		-2 000 000	0	0	0	○
Lånetyper : Lån 40 år ▼						
Ansvar: Kompensasjon (8400)		-500 000	0	0	0	○
Lånetyper : Velg lånetype ▼						
Sum :		0	0	0	0	